

ពិធីសារពាក់ព័ន្ធ

ថ្វាយដំណើរការសង្គម

ពិធីសារពាក់ព័ន្ធវ៉ានៈជនភៀសខ្លួន

ពិធីសារនេះបានទទួលការកត់សំគាល់ ដោយមានការអនុម័តយល់ព្រមពីក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច

តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ ១១៨៦ (XLI) ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៦៦

និងបានទទួលការកត់សំគាល់ដោយមហាសន្និបាត តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ (XXI) ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៦៦ ។

តាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តដដែលនោះ មហាសន្និបាតបានស្នើសុំអគ្គលេខាធិការ បញ្ជូនអត្ថបទពិធីសារ ទៅរដ្ឋទាំងឡាយ

ដូចបានចែងក្នុងមាត្រា ៥ ដើម្បីឱ្យរដ្ឋទាំងនោះអាចចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារ ។

ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៦៧ ដោយអនុលោមតាមមាត្រា ៨

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ

យល់ឃើញថា អនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធវ៉ានៈជនភៀសខ្លួនអនុម័តនៅទីក្រុងហ្សឺណែវនៅថ្ងៃទី ២៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៥១ (ចាប់ពីនេះតទៅហៅត្រឹមថា អនុសញ្ញា) អនុវត្តតែចំពោះជនទាំងឡាយ ដែលបានក្លាយជាជនភៀសខ្លួនដោយសារព្រឹត្តិការណ៍កើតឡើងនៅមុនថ្ងៃទី ០១ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៥១ ។

យល់ឃើញថា ស្ថានភាពថ្មីៗនៃជនភៀសខ្លួន បានកើតឡើងចាប់តាំងពីអនុសញ្ញានេះ ត្រូវបានអនុម័ត និងយល់ឃើញថា ជនភៀសខ្លួនពាក់ព័ន្ធទាំងនោះ អាចនឹងមិនស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញា ។

យល់ឃើញថា ជាសេចក្តីប្រាថ្នាចង់បានណាស់ដែលថា ជនភៀសខ្លួនទាំងអស់ត្រូវទទួលបានឋានៈស្មើគ្នា តាមការឱ្យនិយមន័យក្នុងអនុសញ្ញា ដោយមិនគិតអំពីកាលបរិច្ឆេទកំណត់ ថ្ងៃទី ១ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៥១ ។

ធានាព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ :

មាត្រា ១

បទបញ្ញត្តិទូទៅ

១. រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ សន្យាអនុវត្តអនុសញ្ញា ចាប់តាំងពីមាត្រា ២ រហូសដល់មាត្រា ៣៤ នៃអនុសញ្ញាពាក់ព័ន្ធវ៉ានៈនៃជនភៀសខ្លួន ដូចមាននិយមន័យចែងនៅក្នុងនោះ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

២. សម្រាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ ពាក្យថា "ជនភៀសខ្លួន" លើកលែងតែចំពោះការអនុវត្ត ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ ៣ នៃមាត្រានេះចេញ និយាយសំដៅដល់ជនណាមួយ ដែលស្ថិតក្នុងនិយមន័យនៃមាត្រា ១ នៃអនុសញ្ញា ដែលហាក់ដូចពាក្យ "ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍ ដែលបានកើតឡើងមុនថ្ងៃទី ០១ មករា ឆ្នាំ ១៩៥១ និង ...." និងពាក្យ "...ដោយសារព្រឹត្តិការណ៍បែបនេះ" ដែលចែងក្នុងមាត្រា ១ ក(២) ត្រូវបានលុបចោល ។

៣. ពិធីសារនេះ ត្រូវអនុវត្តដោយរដ្ឋភាគី ដោយពុំមានកំណត់ភូមិសាស្ត្រណាមួយឡើយ លើកលែងតែថា សេចក្តីប្រកាសដែលមានស្រាប់ ធ្វើឡើងដោយរដ្ឋដែលជាភាគីនៃអនុសញ្ញាខាងដើមស្របតាមមាត្រា ១ ខ(១)(ក) នៃអនុសញ្ញា បើមិនបានពង្រីកការអនុវត្តស្របតាមមាត្រា ១ ខ (២) ទេ ត្រូវតែអនុវត្តឱ្យស្របតាមពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២

សហប្រតិបត្តិការនៃអាជ្ញាធរជាតិ ជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ

១. រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ សន្យាធ្វើសហប្រតិបត្តិការ ជាមួយការិយាល័យឧត្តមស្នងការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួន ឬជាមួយទីភ្នាក់ងារផ្សេងៗទៀត របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលអាចបន្តកាតព្វកិច្ចពីការិយាល័យនេះ ក្នុងការអនុវត្តការងាររបស់ឧត្តមស្នងការ និងជាពិសេសជួយសម្រួលដល់ករណីយកិច្ចត្រួតពិនិត្យនៃការិយាល័យ លើការអនុវត្តបទបញ្ញត្តិនៃពិធីសារនេះ ។

២. ដើម្បីឱ្យការិយាល័យរបស់ឧត្តមស្នងការ ឬទីភ្នាក់ងារផ្សេងៗទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិដែលអាចទទួល បន្តកាតព្វកិច្ចពីការិយាល័យនេះ អាចធ្វើរបាយការណ៍ជូនទៅស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋភាគីនៃ ពិធីសារនេះ សន្យាផ្តល់ជូនការិយាល័យឧត្តមស្នងការ ឬទីភ្នាក់ងារនោះនូវព័ត៌មាន និងទិន្នន័យស្ថិតិដែលបានស្នើសុំទាក់ ទងទៅនឹង :

- (ក) ស្ថានភាពជនភៀសខ្លួន
- (ខ) ការអនុវត្តពិធីសារនេះ
- (គ) ច្បាប់ បទបញ្ញត្តិ និងក្រឹត្យទាំងឡាយ ដែលនៅជាធរមាន ឬអាចចូលជាធរមានចាប់ពីពេលនេះទៅ ហើយ ដែលទាក់ទងនឹងជនភៀសខ្លួន ។

មាត្រា ៣

ព័ត៌មានស្តីពីនីតិកម្មជាតិ

រដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ត្រូវជូនដំណឹងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ អំពីច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិ ដែលរដ្ឋ ភាគីអាចអនុម័ត ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៤

ការផ្សះផ្សារវិវាទ

វិវាទណាមួយរវាងរដ្ឋភាគីនៃពិធីសារនេះ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្ត និងមិនអាចផ្សះផ្សារតាម មធ្យោបាយផ្សេងទៀតបាន ត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ តាមសេចក្តីស្នើសុំនៃភាគីណាមួយនៃភាគីវិវាទ ។

មាត្រា ៥

ការចូលជាសមាជិក

ពិធីសារនេះ ត្រូវបើកឱ្យចូលជាសមាជិក ក្នុងនាមរដ្ឋភាគីទាំងអស់នៃអនុសញ្ញា និងក្នុងនាមរដ្ឋសមាជិកផ្សេងទៀត នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬសមាជិកនៃស្ថាប័នឯកទេស ឬរដ្ឋ និងស្ថាប័ន ដែលមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ អាច អញ្ជើញឱ្យចូលជាសមាជិក ។ ការចូលជាសមាជិកមានប្រសិទ្ធិភាពដោយការតំកល់លិខិតុបករណ៍សុំចូលលជាសមាជិកជា មួយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

មាត្រា ៦

បទបញ្ញត្តិស្តីពីសហព័ន្ធ

ក្នុងករណីមានរដ្ឋសហព័ន្ធ ឬរដ្ឋមិនមែនឯកត្តរដ្ឋ បទបញ្ញត្តិខាងក្រោម ត្រូវអនុវត្ត :

(ក) ចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញា ដែលត្រូវអនុវត្តឱ្យស្របតាមមាត្រា ១ កថាខណ្ឌ ១ នៃពិធីសារនេះ ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់នៃអំណាចខាងនីតិបញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋសហព័ន្ធ កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធចំពោះវិសាលភាពនេះ ត្រូវដូចគ្នានឹងកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ដែលមិនមែនជារដ្ឋសហព័ន្ធ ។

(ខ) ចំពោះមាត្រាទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញា ដែលត្រូវអនុវត្តឱ្យស្របតាមមាត្រា ១ កថាខណ្ឌ ១ នៃពិធីសារនេះ ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចច្បាប់របស់រដ្ឋ ខេត្ត ឬស្រុកសមាសភាគ ដែលមិនជាប់កាតព្វកិច្ចក្នុងការចាត់វិធានការច្បាប់ក្រោមក្របខ័ណ្ឌធម្មនុញ្ញសហព័ន្ធ រដ្ឋាភិបាលសហព័ន្ធត្រូវយកមាត្រាទាំងនោះ ជាមួយអនុសាសន៍សមស្របមួយ ជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធររដ្ឋ ខេត្ត ឬស្រុក យ៉ាងឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន ។

(គ) រដ្ឋសហព័ន្ធ ដែលជាភាគីនៃពិធីសារនេះ ពេលមានសំណើពីរដ្ឋភាគីផ្សេងណាមួយ ដែលបញ្ជូនតាមរយៈអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយអំពីច្បាប់ និងការអនុវត្តរបស់សហព័ន្ធត្រូវទាំងផ្នែកសំខាន់ៗ ក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ពាក់ព័ន្ធ និងបទបញ្ញត្តិជាក់លាក់ណាមួយនៃអនុសញ្ញា ដែលត្រូវអនុវត្តស្របតាមមាត្រា ១ កថា ខ័ណ្ឌ ១ នៃពិធីសារនេះ ដោយបង្ហាញនូវវិសាលភាពក្នុងការផ្តល់ប្រសិទ្ធិភាពដល់បទបញ្ញត្តិនោះ តាមរយៈនីតិបញ្ញត្តិ ឬ សកម្មភាពផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ៧

លក្ខខណ្ឌ និងសេចក្តីប្រកាស

១. នៅពេលសុំចូលជាសមាជិក រដ្ឋនីមួយៗអាចធ្វើលក្ខខណ្ឌចំពោះមាត្រា ៤ នៃពិធីសារនេះ និងចំពោះការអនុវត្តស្របតាមមាត្រា ១ នៃពិធីសារនេះ នូវបទបញ្ញត្តិមួយចំនួននៃអនុសញ្ញា លើកលែងតែបទបញ្ញត្តិ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១ មាត្រា ៣ មាត្រា ៤ មាត្រា ១៦ (១) និងមាត្រា ៣៣ នៃអនុសញ្ញាឱ្យតែករណីដែលរដ្ឋភាគីមួយនៃអនុសញ្ញា ដែលធ្វើលក្ខខណ្ឌស្របតាមមាត្រានេះ មិនរាប់បញ្ចូលជនភៀសខ្លួន ដែលអនុសញ្ញាអនុវត្តចំពោះពួកគេ ។

២. លក្ខខណ្ឌធ្វើឡើងដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាស្របតាមមាត្រា ៤២ នៃអនុសញ្ញានោះ បើមិនបានដកចេញទេ អាចអនុវត្តចំពោះកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋភាគី ស្របតាមពិធីសារនេះ ។

៣. រដ្ឋណា ដែលធ្វើលក្ខខណ្ឌស្របតាមកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រានេះ អាចដកលក្ខខណ្ឌនោះចេញវិញនៅពេលណាក៏បាន ដោយជូនដំណឹងអំពីការដកនោះ ទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

៤. សេចក្តីប្រកាស ដែលធ្វើស្របតាមមាត្រា ៤០ កថាខណ្ឌ ១ និង២ នៃអនុសញ្ញា ដោយរដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញា ដែលសុំចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាអនុវត្តតាមពិធីសារនេះ បើនៅពេលសុំចូលជាសមាជិក រដ្ឋភាគីពាក់ព័ន្ធពុំមានការជូនដំណឹងផ្ទុយពីនេះ ជូនអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទេនោះ ។ បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៤០ កថាខណ្ឌ ២

និង ៣ និងមាត្រា ៤៤ កថាខណ្ឌ ៣ នៃអនុសញ្ញាត្រូវចាត់ទុកថាអនុវត្តតាមពិធីសារនេះ ក្រោយពីបានពិចារណាល្អិតល្អន់ និងកែសម្រួលជាចាំបាច់រួចហើយ ។

មាត្រា ៨

ការចូលជាធរមាន

- ១. ពិធីសារនេះ ត្រូវចូលជាធរមាននៅថ្ងៃតំកល់ទុកលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកទី ៦០ ។
- ២. ចំពោះរដ្ឋភាគីនីមួយៗ ដែលសុំចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារ ក្រោយការតំកល់ទុកលិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិក ទី ៦០ ពិធីសារនេះចូលជាធរមាន នៅថ្ងៃតំកល់ទុក លិខិតុបករណ៍សុំចូលជាសមាជិកដោយរដ្ឋនោះ ។

មាត្រា ៩

ការប្រកាសដកខ្លួនចេញ

- ១. រដ្ឋភាគីណាមួយនៃពិធីសារ អាចប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារនេះនៅពេលណាក៏បានដោយការជូនដំណឹងទៅ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។
- ២. ការប្រកាសដកខ្លួនចេញបែបនេះ នឹងមានប្រសិទ្ធិភាពចំពោះរដ្ឋពាក់ព័ន្ធមួយឆ្នាំក្រោយពីថ្ងៃដែលអគ្គលេខាធិការ អង្គការសហប្រជាជាតិ បានទទួលសេចក្តីប្រកាសនោះ ។

មាត្រា ១០

ការជូនដំណឹងដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងដល់រដ្ឋទាំងឡាយ ដូចចែងក្នុងមាត្រា ៥ ខាងលើ អំពីកាល បរិច្ឆេទចូលជាធរមាន ការសុំចូលជាសមាជិក លក្ខខណ្ឌ និងការដកចេញនូវលក្ខខណ្ឌ និងការប្រកាសដកខ្លួនចេញពីពិធីសារ នេះ ព្រមទាំងសេចក្តីប្រកាស និងសេចក្តីជូនដំណឹងទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធ ។

មាត្រា ១១

ការតំកល់ទុកក្នុងប័ណ្ណសារដ្ឋាននៃលេខាធិការដ្ឋានអង្គការសហប្រជាជាតិ

ឯកសារមួយច្បាប់នៃពិធីសារនេះ ដែលមានអត្ថបទសរសេរជាភាសាចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្បាញ៉ុល មានតម្លៃត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដូចគ្នា មានចុះហត្ថលេខា របស់ប្រធានមហាសន្និបាត និងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជា ជាតិ ត្រូវដាក់តំកល់ទុកក្នុងប័ណ្ណសារដ្ឋាននៃលេខាធិការដ្ឋានអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ អគ្គលេខាធិការ ត្រូវបញ្ជូនច្បាប់ ចម្លងមានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើមនៃពិធីសារនេះ ទៅជូនរដ្ឋសមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋ ដទៃទៀត ដូចចែងក្នុងមាត្រា ៥ ខាងលើ ។